

Föreningen för bokhantverk

Af *Georg Svensson*

Den svenska Föreningen för bokhantverk har namnet och syftet gemensamma med den danska Forening for Boghaandværk. Man kan ta för givet att det var det danska initiativet av 1888 som var det främsta incitamentet till att en liknande förening år 1900 stiftades i Sverige. De bägge föreningarnas stadgar har stora likheter, även i själva ordvalet.

Föreningen för bokhantverks ändamål är sålunda utbreda och höja intresset för bokhantverk genom att ordna utställningar, genom föredrag och genom utgivandet av en årsskrift, *Biblis*. Gemensamt syftar dessa aktiviteter till att belysa boktryckeriets och bokbinderiets samt därmed besläktade yrkens historia och moderna problem.

Föreningen understöder vidare institutionen Svensk Bokkonst, som har till huvudsakligt syfte att årligen göra ett urval av de ur olika synpunkter mest föredömliga svenska böckerna. Föreningen sänder en representant till elektorsförsamlingen, som väljer jury för detta urvalsarbete.

Det heter vidare i de nu gällande stadgarna att föreningen skall verka för att underlätta det direkta studiet, enskilt eller knutet till de grafiska utbildningsanstalterna, av framstående typ-exempel från olika tider inom bokhantverkets tre riken: typografien, illustrationskonsten och bokbinderiet. I det sammanhanget understrykes särskilt samarbetet med Kungliga biblioteket. Populärt uttryckt fungerar Föreningen för bokhantverk också som en förening för Kungliga bibliotekets vänner och utgör en blygsam motsvarighet till föreningen Nationalmusei vänner. Detta samarbete med nationalbiblioteket är av större betydelse för föreningen med dess små materiella resurser än för biblioteket. Det är framför allt i KB som föreningen kunnat hålla sammanträden, anordna föredrag och utställningar. Avsikten är dock att i den mån föreningens ekonomiska resurser det tillåter understödja

KB, bl. a. med bokgåvor. En sådan gåva var Vergilii Georgica med Dunoyer de Segonzacs torrnålsetsningar som överlämnades när biblioteket firade sitt 300-årsjubileum som nationalbibliotek 1961.

Det intima samarbetet med biblioteket framgår även av att Riksbibliotekarien är självskriven ledamot av föreningens styrelse. Denna består dessutom av 18 medlemmar samt en ordförande vilka väljes för ett år i taget vid årsmötet i februari.

Medlemskap i föreningen står öppet för envar som hyser intresse för svenskt bokhantverk. Årsavgiften är f. n. 25:- och antalet medlemmar 620.

Föreningen för bokhantverks historia sönderfaller i två mycket klart urskiljbara epoker med ett långt interregnerum mellan sig.

Starten skedde alltså 1900 med friherre Carl C:son Bonde på Ericsberg som förste ordförande och drivande kraft. Bonde var en framstående bibliofil och förvaltare av ett av de förnämsta svenska slottsbiblioteken. Andra medlemmar i den första styrelsen var bl. a. hovbokbindare Gustaf Hedberg, författaren Carl G. Laurin, slottsarkitekt Agi Lindegren, den lärde orientalisten Fredrik Martin och kammarherre F. U. Wrangel.

Friherre Bonde var ordförande till sin död 1913. Han efterträddes av riksbibliotekarien Isak Collijn, den store bibliografen och inkunabelkännaren. Collijn hade varit medlem av styrelsen från 1905 och bidrog att under hand alltmera inrikta föreningens verksamhet på det bokhistoriska. Det var också Collijn som knöt banden fastare mellan föreningen och nationalbiblioteket.

Collijn satt kvar som ordförande i föreningen till sin död 1949, men dessförinnan hade föreningens verksamhet, bl. a. på grund av kriget, praktiskt taget avstannat.

Denna första epok i föreningens historia är i många avseenden ärorik. Nästan varje år anordnades utställningar och hölls föredrag av framstående in- och utländska experter. Till de inom denna verksamhet särskilt aktiva hörde bl. a. Collijn och bokbandsspecialisten Johannes Rudbeck. Dessa två signerade också några av de värdefullaste av de publikationer med varierande

innehåll som föreningen vart eller vartannat år gav ut.

De inleddes år 1900 med Henrik Schücks »Bidrag till svensk bokhistoria«, som kom att följas av många arbeten som fått en bestående plats i svensk bokhistorisk och bibliofil litteratur. Det skulle föra för långt att här närmare redogöra för dem, utan det må räcka med några exempel: Arthur Sjögrens Förteckning å Svenska Bokägaremärken (1908), Johannes Rudbecks Svenska bokband under nyare tiden (1910-14), Carl Snoilskys och G. E. Klemmings brefväxling (1918-19), Philobiblon (1920-22), Palladios Fyra böcker om arkitekturen (1929-30). Ett par utsökta konstnärligt illustrerade böcker är också att anteckna: Adolph Törneros' Sommarodyssey illustrerad av Bertil Lybeck (1932) och Tirsis och Daphne (herdedikter från svensk rococo) illustrerad av Yngve Berg (1940). En fullständig lista finns i *Biblis* 1965.

Efter en törnrosasömn åren 1940-1956 återväcktes föreningen till liv på initiativ av nuvarande riksbibliotekarien Uno Willers. Den nya styrelsen har i allt väsentligt velat föra vidare traditionerna från den ursprungliga föreningen, såväl beträffande syften som verksamhetsformer. Den viktigaste förändringen är att publikationsverksamheten koncentrerats till utgivandet av årsboken *Biblis*, i vilken uppsatser inom hela intressesfären sammanförs. Hittills har nio sådana årsböcker kunnat utges under förste bibliotekarie Sten G. Lindbergs förfarna och entusiasmerande redaktörskap. Detta är inte platsen att avge något omdöme om i vad mån *Biblis* tjänat föreningens syften men man vågar måhända hävda att årsboken genom sin utstyrel och typografiska standard givit god valuta för den tämligen modesta medlemsavgiften.

Den nuvarande föreningen strävar också efter att i högre grad än kanske tidigare bli en mötesplats för medlemmarna, inte bara genom anordnande av sammankomster, utställningar och föredrag utan även genom utflykter till bokhistoriskt särskilt intressanta mål inom och utom huvudstaden. I fjol gjordes en utfärd till den förste ordförandens slott, Ericberg, i år gick bussfärden till Ekebyhof på Ekerön med dess märkliga barockinteriörer och bibliotek.

Förhoppningsvis kan sägas att dessa färder måhända i framtiden kan utsträckas i rummet och tiden. Må det stå som en hägrande slutvignett att den danska och svenska föreningens medlemmar snart må kunna mötas i samband med ett sådant arrangemang.

Biblis 1967

Ovenfor har dr. Georg Svensson fortalt om Förening för Bokhantverk, og redaktionen er glad for i umiddelbar fortsættelse heraf at kunne bringe en kort omtale af *Biblis*, Föreningen för Bokhantverks bemærkelsesværdige tidsskrift. Artiklerne i *Biblis* 1967 er som i flere af tidsskriftets tidligere årgange grupperet omkring et emne; hvor man tidligere har koncentreret interessen om emner som f. eks. Kungliga Biblioteket (1961), Jugend i svensk bokkunst (1963-64), Nittonhundrataltstypografi (1965) og Modern Bokkunst (1966), kunne man måske på den seneste årbog hæfte prædiketet »Depraveringen i bogkunsten«, idet dog straks skal bemærkes, at redaktøren, Sten G. Lindberg, helt har undgået at samle artiklerne under en karakteriserende rubrik. Det må imidlertid være mere end et tilfælde, at *Biblis* 1967 beskæftiger sig med *de* to illustratører, som i den almindelige bevidsthed, mere end nogen andre, vel må siges at stå som skildrere af et depraveret-surrealistisk verdensbillede: englænderen *Aubrey Beardsley* og svenskeren *Max Walter Svanberg*. Det er rigtigt set, at disse to store illustratører har krav på en indgående og kyndig behandling i et tidsskrift, der beskæftiger sig med bogkunst og illustration, og det er et redaktionelt kup at samle behandlingen af dem i et »særnummer«. Både Beardsley og Svanberg er jo, til trods for alle forskelligheder, og på trods af det halve århundrede, som ligger imellem deres virke, fælles om en drømmeagtig optagethed af det ubevidste sjæleliv: Beardsley som den kølige iagt-tager og skildrer af en morbide, viktorianske halvverden og Svanberg, føler man, nærmest i centrum af et ubeskriveligt og poetisk univers, hvor depraveret uskyldige kvinde væsener og

erotiske (rov)fugle med tydeligt feminint præg svæver omkring ham.

Aubrey Beardsleys kunst og hele personlighed er med stor kyndighed behandlet af Georg Svensson, som i en rigt illustreret artikel ikke blot skildrer kunstnerens korte og hektiske liv, men som også analyserer hans værk, ikke ved at stille læseren overfor en række fortolkningsmæssige faits accomplis, men ved, inspirerende og med pædagogisk sans, at pege på de fortolkningsmæssige problemer og muligheder, der ligger i Beardsleys tegninger og overlade løsningen til den enkelte læsers (underbevidsthed).

Artiklen om Max Walter Svanberg er skrevet af dr. Ragnar von Holten, som imidlertid ikke her har set det som sin opgave at give en generel indføring i Svanbergs univers, men har foretrukket at beskrive og analysere hans store fortolkning af Rimbauds *Illuminations*.

Dr. von Holten viser i sin artikel tilbage til netop de passager i *Illuminationerne*, som har været igangsættende for Svanbergs visioner og giver således et indblik i en mærkværdig og enestående kunstnerisk skabelsesproces. Artiklen suppleres af en meget interessant mosaik af anmeldelser af Rimbauds og Svanbergs store fællesværk, en mosaik som fængsler ved sin understregning af de talrige, og for næsten alles vedkommende væsentlige, fortolkninger der kan anlægges på denne mærkelige bog.

Biblis 1967 afsluttes med fil. lic. Arne Losmans artikel om den Brahe-Wrangelske del af herregården Skoklosters bibliotek; artiklen stilles p. gr. af sit fra hovedtemaet noget afvigende emne – uretfærdigt – i skyggen af de to foregående bidrag, både i selve tidsskriftet og i denne anmeldelse.

Alle tre artikler er forsynet med noter og litteraturhenvisninger. CE

Danske bogbind i Paris

I november var Danmarks Hus på Champs Elysées rammen om en udstilling af ca. 80 danske privatbind fra tiden siden 1940, suppleret med en snes nyere forlagsbind og en del papirer. Desuden vistest nogle bind af August Sandgren

som periodens forudsætning og af den dansk-fødte bogbinder Kirsten Vinding og hendes franske kompagnon Claude Delpierre. Udstillingen blev til på initiativ af vicekonsul Henrik Park, og komiteen bestod af følgende: sekretær Henning Amelung og direktør Asger Fischer (som repræsentanter for Danmarkshusets Komité, hvis formand er fabrikant Søren Hansen), ambassaderåd Mogens Hermannsen (Paris), arkitekt Ibi Trier Mørch (som ansvarlig leder), overlærer A. W. Priem-Nielsen (der gav husly til forberedelserne i Bogbinderskolen) samt guldsmed Karen Strand (Komiteen for årets bedste bogbind), bogbindermester Knud Erik Larsen (leder af Det kgl. Biblioteks bogbinderi) og dr. phil. Erik Dal (Danmarks Biblioteksskole). Til udstillingen trykte Det Berlinske Bogbinderi en katalog med forord af sidstnævnte. – Det forventes, at udstillingen kan præsenteres på Det kgl. Bibliotek i januar 1969.

Czechoslovakiet

Fra London har Bogvennens redaktion modtaget en henvendelse fra de to typografiske eksperter, Colin Banks og John Dreyfus, som spørger, om Bogvennens læsere ville være interesserede i en publikation om czechiske inkunabler, som udkommer i december måned.

Bogen er tænkt som en sympatitilkendegivelse i anledning af de seneste måneders tragiske begebenheder i Czechoslovakiet, og er samtidig en art jubilæumsskrift, idet det i år er 500 år siden, de første bøger tryktes i det, vi i dag kalder Czechoslovakiet.

George Painter, Keeper of Incunabula at the British Museum, står som forfatter af denne publikation, der – såvidt vides – bliver den første af sin art uden for Czechoslovakiet; den trykkes på engelsk og czechisk af Enschede en Zonen i Holland.

Medlemmer af Forening for Boghaandværk, der måtte være interesseret i dette utvivlsomt smukke og interessante værk, kan bestille eksemplarer à ca. kr. 25,00 incl. moms. ved henvendelse til foreningens sekretær, Furesø Parkvej 51, 2830 Virum, snarest og senest d. 15. januar 1969.

Forening for Boghaandværks ordinære delegeretforsamling 28. maj 1968

Til stede: 21 delegerede fra Københavns afdeling, 3 fra Fyn, 2 fra nordjysk, 2 fra sydjysk, 1 fra vestjysk, 3 fra østjysk samt hovedbestyrelsen.

1. *Valg af dirigent.* På hovedbestyrelsens forslag valgtes rektor *Preben Kirkegaard*, der konstaterede delegeretforsamlingens lovlighed.
2. *Hovedbestyrelsens beretning.* Formanden, rigsbibliotekar *Palle Birkelund*, supplerede den udsendte beretning. I tilslutning hertil forelagde dr. phil. *Erik Dal* som formand for publikationsudvalget dets synspunkter og planer vedrørende kommende publikationer. Formændene for lokalafdelingerne aflagde beretninger: bogtrykker *Henry Thejls* (Kbhvn.), antikvarboghandler *Finn Bøckmann* (østjysk), forfatteren *Martin N. Hansen* (Fyn), bogtrykker *Poul Rosendahl* (sydjysk). På formænds vegne: boghandler *M. Svarre* (nordjysk) og bogtrykker *Poul Kristensen* (vestjysk). Efter en kort drøftelse med indlæg af fhv. overlærer *Jens Olsen* (efterlyste yngre kræfter i udstillingsarbejdet), bogbindermester *Knud Erik Larsen* (takkede publikationsudvalget og efterlyste bog om privatindbinding), og forlagsboghandler *Asger Fischer*, godkendes beretningerne.

3. *Det reviderede regnskab for 1967.* Kassereren, landsretssagfører *Mogens Müllertz*, forelagde det udsendte regnskab. *Regnskabet godkendes.*

4. *Valg af formand.* Rigsbibliotekar *Palle Birkelund* genvalgtes.

5. *Valg til den øvrige hovedbestyrelse.*

Grafikeren *Erik Ellegaard Frederiksen* motive-rede sin beslutning om udtrædelse med, at han ikke fandt hovedbestyrelsen tilstrækkelig aktiv og aldersgennemsnittet for højt. Trods stærke opfordringer fastholdt han sin beslutning. – I stedet for direktør *Jokum Smith*, der også

ønskede at udtræde, foreslog hovedbestyrelsen forlagsboghandler *Christian Ejlers* og i stedet for *Ellegaard Frederiksen* rektor *Preben Kirkegaard*.

Genvalgt blev bogbindermester *Bent André*, klichéfabrikant *Eigil Hansen* og landsretssagfører *Mogens Müllertz*. Nyvalgt blev forlagsboghandler *Christian Ejlers* og rektor *Preben Kirkegaard*.

6. *Valg af revisorer.* Kontorchef *Johan G. Krarup* og statsaut. revisor *Knud Noiesen* genvalgtes.
7. *Behandling af indkomne forslag.* Motiveret af regnskabsmæssige forhold vedrørende afviklingen af meroms foreslog sekretæren på hovedbestyrelsens vegne, at årskontingentet fra 1. januar 1969 fastsættes til 40 henholdsvis 30 kr. incl. meromsætningsafgift. – Forslaget blev vedtaget.
8. *Fastsættelse af det årlige bidrag til lokalafdelingerne for 1968.* På hovedbestyrelsens forslag vedtoges 3 kr. pr. medlem + 500 kr. til afdelinger med under 1000 medlemmer.
9. *Eventuelt.* Intet forelå.
Delegeretmødet hævet.

Preben Kirkegaard
dirigent

Hovedbestyrelsens beretning for året 1967-68

Medlemstallet

Også i år kan konstateres en glædelig stigning i medlemstallet, der pr. 1. januar 1968 var 3452 mod 3392 i januar 1967. Stigningen i de sidste 3 år er på 411 fra 3141 ved udgangen af 1964. Bevægelsen i medlemskredsen i 1967 ser således ud:

Biblioteksvæsen	fra 329 til 336 + 7
Bogbinderi	» 198 » 193 ÷ 5
Boghandel, forlag,	
antikvariat	» 371 » 364 ÷ 7
Bogtrykkeri	» 507 » 463 ÷ 44
Anden grafisk virksomhed	» 216 » 207 ÷ 9
Andre medlemmer	» 1772 » 1868 + 96

Antallet af medlemmer til nedsat kontingent (det vil efter den gennemførte vedtægtsændring sige

alle medlemmer under 21 år) er 226. Der er 101 livsvarige medlemmer (og ikke som opgivet 1967: 67).

Fordelingen i afdelinger:

Københavns afdeling	fra 2243 til 2297	+ 54
Fyns afdeling	» 207 » 212	+ 5
Nordjysk afdeling	» 117 » 117	0
Sydjysk afdeling	» 157 » 168	+ 11
Vestjysk afdeling	» 128 » 119	÷ 9
Østjysk afdeling	» 265 » 266	+ 1
Udenfor afdelinger	» 144 » 146	+ 2
Udlandet	» 132 » 127	÷ 5

Publikationerne

Bogvennens første række i den nye skikkelse er nu afsluttet, og det må vist siges, at den har fundet en form, som er tilfredsstillende. Den nu påbegyndte 2. række er noget ændret både typografisk og ved udeladelse af kartonomslaget, således at hæfterne er bedre egnede til samlet indbinding.

Trykningen er overtaget af Poul Kristensen i Herning. Redaktionsudvalget, som bør takkes for deres store, veludførte arbejde, fortsætter uforandret bortset fra, at Jokum Smith er afløst af Christian Ejlers, der har afgivet posten som redaktionssekretær til forlagsredaktør Erik C. Lindgren.

Udover *Bogvennen* udsendtes i 1967 J. Th. Lundbye: *Et år af mit liv*, udgivet af Mogens Lebech og trykt af Thejls. Selv om der har været nogen kritik af bogens lange linier, må man sige, at bogen er blevet vel modtaget. En del af oplaget blev overtaget af Nyt Nordisk Forlag, hvor den er blevet ret godt solgt.

For indeværende år udsendtes omsider Goldonis gamle komedie *Tjener for to herrer*, udmærket oversat af Poul Ingerslev-Jensen. Oprindeligt skulle den have været illustreret af Helge Refn, men da dette måtte opgives, lykkedes det at få *Sven Okkels* til at tegne, og det blev en udmærket løsning. Såvel tekststrykket fra *Leif Thomsen* og offset-illustrationerne fra Permild & Rosengreen blev i Thomsens tilrettelægning til en meget smuk boglig helhed.

I samarbejde med Den danske antikvarboghandlerforening er endvidere udgivet Danske bogauktioner 1964-1966.

Til efteråret vil i samarbejde med *Christian Ejlers' Forlag* udkomme den fotræffelige S. H. Steinbergs »500 Years of Printing« (der allerede er oversat bl. a. til tysk, men endnu ikke til noget skandinavisk sprog) i dansk bearbejdelse.

Som den tredje publikation i år kommer i oktober Jokum Smiths »Bogfremstilling. En introduktion for bogvenner«, der som bekendt er blevet forsinket et par år.

For 1969 og fremefter ligger planerne således:

1. Schantz: *Hvad er grafik?* Udgives i samarbejde med Gyldendal, oversat fra svensk og tilrettelagt af Austin Grandjean, i serien »... for bogvenner«.
2. Aleks. Frøland: *Forlags- og boghandlerforhold i slutningen af det 19. årh.*
3. En børnebog.
4. Lauritz Nielsens *Den danske Bog* i ny bearbejdet udgave.

Poul Holsts *Poul Christensen-bibliografi* er ikke nogen egentlig medlemspublikation, men tilbudt medlemmerne for 28 kr. (nugældende medlemspris 32 kr.), trykt af Rasmussen, Ringkjøbing, og udgivet i samarbejde med denne, Strubes Forlag og F. f. B., er blevet solgt godt.

Det på sidste delegeretmøde drøftede publikationsudvalg bestående af dr. Erik Dal (formand), grafiker Austin Grandjean, bogtrykker Poul Kristensen og grafiker Bent Rohde er nu i fuld gang. Erik Dal vil senere redegøre nærmere for udvalgets arbejde og synspunkter.

Afdelingerne

Formændene for afdelingerne vil i tilslutning til denne beretning nærmere redegøre for afdelingernes arbejde.

Klareboderne 10

På ejendommen er nu alt betalt udover de faste prioriteter, og desuden er der ca. 10.000 i en særlig fond til restaurering og indretning. Som nævnt i sidste beretning skulle arkitektbistand søges med henblik på restaureringen, og dette er sket, idet der foreligger et af arkitekt Karsten Rønnow udarbejdet forslag, hvis gennemførelse vil koste ca. 70.000 kr. Imidlertid finder hovedbestyrelsen ikke den økonomiske situation egnet til for øjeblikket at gå i gang med dette projekt. Da 1. sals lejligheden imidlertid bliver ledig fra

1. juni, er det meningen at flytte en del af foreningens boglager til Klareboderne og at indrette et beskedent mødelokale i det største af de ledigblivende rum.

Tilskud og gaver

Tilskuddet fra De grafiske Fags Sammenslutning blev i 1967 på 2650 kr., ydet af Københavns Bogtrykkerforening, Dansk Provins-Bogtrykkerforening, Bogbinderlauget i København, Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen, Kemigraflauget i Danmark, Dansk Litograflaug og Organisationen af Bladudgivere i Provinsen. Denne sidste har yderligere givet 2.000 kr. til Huset i Klareboderne. De forenede Papirfabrikker ydede fortsat et kontant tilskud på 2.500 kr. og Den danske Forlæggerforening 3.000 kr. specielt til udstillingen »Dansk Bogproduktion«. Ny Carlsbergfondet støttede udgivelsen af Bogvennen med 5.000 kr. Af overskuddet ved brevduetotalisatoren bevilges (for anden gang) 3.000 kr. til Klareboderne. Louis Rasmussen trykte for en næsten symbolsk betaling »Årets bedste bogarbejder«, og Peyrath ydede et væsentligt tilskud til klicheerne.

I 1967 stillede Kunsthåndværkerskolen for sidste gang sin sal til rådighed for »Dansk Bogproduktion 1967«, og en række bidragsydere har støttet indsamlingen til Klareboderne 10. En række af foreningens medlemmer har udført vederlagsfrit arbejde på forskellige områder i udvalg og ved arrangementer og udgivelser, ikke mindst skal nævnes Bogvennens redaktion.

Der er således i år ikke mindre end tidligere al mulig grund til at takke til mange sider både for en for foreningens virksomhed uundværlig økonomisk støtte og for anden værdifuld hjælp, i udvalg og bestyrelser, i komiteer og ved arrangementer.

Dansk Bogproduktion 1967

Efter Erik Ellegaard Frederiksen's forslag og ved meget betydelig økonomisk hjælp fra forlags- og meget betydelig økonomisk hjælp fra forlags- og boghandlerside, gennem Dansk Bogtjeneste, fik udstillingen i år en kraftig ansigtsløftning. Den i marts gennemførte udstilling i den ny-restaurerede kapitelsal i Helligaandshuset blev

da også meget smuk og instruktiv og fik over 2500 besøgende – en stigning på 1500. Komiteerne for Årets bedste bogtryk og Årets bedste bogbind fik ved forceret arbejde tilendebragt udvælgelserne, således at de udvalgte bøger kunne udstilles sammen med hele produktionen, og en række unge bogbindere gennemførte beredvilligt et arbejdende håndbogbinderi under Jens Olsens utrættelige ledelse. Boghandler C. Holgersen gjorde som sædvanlig en meget stor indsats både ved udvælgelsesarbejdet og ved udstillingsarrangementet. Men derudover må med velfortjent ret nævnes kontorchef frk. Anna Grete Schlanbusch fra Dansk Bogtjeneste for den utrættelige energi, hun viste ved udstillingens gennemførelse i den nye form. Åbningen formede sig som en overordentlig velbesøgt begivenhed med arkitekt Steen Eiler Rasmussen som den inspirerede taler. Alt i alt blev det en stor begivenhed for foreningen, og det må håbes, at successen kan føres videre i kommende år. Det håbes, at tanken om at vise udstillingen også i provinsen kan realiseres.

Forening for Boghaandværks ærespris

Som den niende i rækken har bogbindermester, fhv. overlærer Jens Olsen i år fået tildelt æresprisen først og fremmest for den overordentlige betydning han har haft som lærer for flere generationer af unge, dygtige bogbindere, foruden at han er en af landets dygtigste fagfolk.

F. Hendriksen-medaljen

Denne påskønnelse, der efter bestemmelserne gives til en udgiver for bemærkelsesværdige udgivelser, er i år tildelt Illustrationsforlaget med henblik på de to børnebøger, som i år er udvalgt af forlagets produktion.

Komiteen for årets bedste bogtryk

Som bekendt påbegyndtes udvælgelsen 1933, men undergik i 1943 væsentlige ændringer, da nu afdøde rigsbibliotekar Svend Dahl overtog formandskabet. Næstformand blev da landsretssagfører *Mogens Müllertz*, der siden har haft sæde i komiteen, de fleste af årene som dens utrættelige formand. Det vil derfor være naturligt i dag at mindes de forløbne 25 år og at rette en særlig tak til Müllertz for det store arbejde, han også på dette område har udført for forenin-

gen, et arbejde der vist er større og mere besværligt end de fleste forestiller sig.

I komiteen er Jokum Smith afløst af bibliotekar Svend Eriksen som repræsentant for Kunstindustrimuseet.

På sidste hovedbestyrelsesmøde førtes en indgående drøftelse af udvælgelsen på grundlag af nogle tanker fra Ellegaard Frederiksen. Dette førte til nedsættelse af et udvalg bestående af Ellegaard, Müllertz, Torben Smistrup og Jokum Smith, hvis opgave det er til efteråret at fremkomme med forslag, der bl. a. omfatter juryens form og sammensætning. Det vil derfor være for tidligt at komme nærmere ind på dette forhold.

Komiteen for årets bedste bogbind

Efter oplysningerne i sidste beretning om denne komites sammensætning og arbejdsform har den arbejdet med de nye medlemmer og form, hvilket har været udmærket.

Børnebogsudvalget

På hovedbestyrelsesmødet i august blev nedsat et udvalg efter Torben Smistrups forslag og med denne som sekretær. Udvalget består iøvrigt af grafikerne Palle Christoffersen og Ove Späth, forfatteren Poul Jespersen, tegneren Ib Spang Olsen, fagleder fru Inge Cramer og kontorchef Helge Dokkedal. Udvalget er begyndt sit arbejde og har nedsat nogle underudvalg samt foretaget en række undersøgelser. Det er iøvrigt for tidligt nærmere at komme ind på udvalgets arbejde og de forventede resultater.

Pressesekretær

Faktor Torben Smistrup, hvis lovende interesse

for foreningen har manifesteret sig på talrige måder, har indvilget i at overtage posten som foreningens pressesekretær og public-relationsmand. Hans virksomhed vil sikkert hurtigt give gode resultater og vil iøvrigt betyde en vis aflastning for F. f. B.s utrættelige sekretær gennem nu snart 30 år – Gunnar Ipsen eller måske snarere Gunnar og Else Ipsen – hvis arbejdsbyrde naturligvis er vokset i takt med det stigende medlemsantal og den voksende aktivitet.

Nordisk Bogkunst

Udstillingen i oktober 1967 fandt sted i Kunsthåndværkerskolen som i alle årene siden 1947 med Dronningen som protektor. Åbningen blev overværet af prinsesse Margrethe og Prins Henrik, der tilbragte lang tid med en meget interesseret gennemgang af bøgerne. Foruden de nordiske lande var bøger fra Tjekkoslovakiet fremlagt som gæstestilling. I den nordiske komite's møde i Stockholm i februar deltog Müllertz og Gunnar Ipsen. Som ny nordisk formand valgtes bogtrykker Durban-Hansen, Oslo. Man har også i 1967 deltaget i Frankfurter Bogmessens udstilling samt deltaget i en udstilling i Island. For tiden er man med i en udstilling i en række nordtyske byer, og til sommer kommer en udstilling i Edinburgh arrangeret af Det danske Selskab. Den danske komite består af bogtrykker O. V. Andreasen (valgt af Københavns Bogtrykkerforening), bogtrykker Hans Otto Poulsen (valgt af Dansk Provins-Bogtrykkerforening) samt Müllertz, Gunnar Ipsen, Ejnar Philip, Harry Scheike og C. Holgersen valgt af Forening for Boghaandværk.

DRIFTSREGNSKAB FOR ÅRET 1967

Kontingent		116.847.00	Indtægter
Tilskud og gaver:			
Den danske Forlæggerforening	3.000.00		
De grafiske Fags Sammenslutning	7.650.00		
De forenede Papirfabrikker	2.500.00	13.150.00	
Salg af publikationer		4.428.75	
Renteindtægter		2.315.64	
Adm. af Klareboderne 10		2.400.00	
Diverse indtægter		11.38	
		<hr/>	
		kr. 139.152.77	

Noter November 1968

Bogvennen nr. 7, 8 og 9		40.735.83		<i>Udgifter</i>
÷ tilskud Ny Carlsbergfondet	5.000.00			
÷ annonceindtægt	3.100.00	8.100.00	32.635.83	
Lundbye: »Et år af mit liv«		36.834.86		
÷ salg		5.275.00	31.559.86	
»Bogfremstilling«, hensat i 1967			14.000.00	
»Dansk Bogproduktion 1966«			4.617.10	
Årets bedste bogtryk			5.637.26	
Årets bedste bogbind			4.907.80	
Tilskud til afdelinger			12.037.00	
Afskrivning på inventar			1.566.97	
Hovedbestyrelse, delegeretmøde, revision			9.099.02	
Sekretariat			6.900.00	
Porto			2.737.80	
Tryksager			3.212.38	
Diverse udgifter			6.870.62	
Overskud			3.371.13	
			<hr/>	
			kr. 139.152.77	

STATUS PR. 31. DECEMBER 1967

Likvide beholdninger			81.731.60	<i>Aktiver</i>
Diverse debitorer			1.908.01	
Inventar		7.566.97		
÷ afskrivning		1.566.97	6.000.00	
Bogvennen 1968			4.357.62	
Bogbeholdning (afskrevet)			0.00	
»Danske Bogauktioner 1964-1966«			1.210.43	
»Dansk Bogproduktion 1967«			193.70	
Goldoni: »Tjener for to herrer«			3.000.00	
Københavns afdeling			995.43	
Klareboderne 10		240.000.00		
÷ forud husleje og deposita	6.659.08			
÷ prioritetsgæld	85.859.22	92.518.30	147.481.70	
Grundejernes investeringsfond, afskr. 50 %			180.00	
			<hr/>	
			kr. 247.058.49	

Afdelingernes tilgodehavende			5.146.00	<i>Passiver</i>
Andre kreditorer			9.570.20	
Moms			21.448.45	
Livsvarige medlemmer			6.300.00	
Nordisk Bogkunst: Saldo 1. januar 1967		1.614.85		
Tilskud Københavns Bogtrykkerforening		8.500.00		
Tilskud Dansk Provins Bogtrykkerforening		2.250.00		
			<hr/>	
			12.364.85	
÷ omkostninger i 1967		10.002.00	2.362.85	
Povl Christensen-bibliografi, forudbetalt			6.294.35	
Dansk litteratur om bogvæsen, hensat			15.397.29	

»Bogfremstilling« saldo 1. januar 1967	3.220.00	
÷ udgifter i 1967	2.596.00	
	<hr/>	
	624.00	
Hensat 31. december 1967	14.000.00	14.624.00
Skyldig selskabsskat		1.790.20
Fond: Klareboderne 10	9.067.88	
+ ejd. overskud 1967	2.707.62	11.775.50
Kapitalkonto Klareboderne 10		140.835.61
Kapitalkonto, F. f. B. i øvrigt		
Saldo 1. januar 1967	8.142.91	
+ overskud iflg. driftsregnskab	3.371.13	11.514.04
		<hr/>
		kr. 247.058.49

DRIFTSREGNSKAB 1967 FOR KLAREBODERNE 10

Husleje		20.238.73	<i>Indtægt</i>
Prioritetsrenter	5.649.51		<i>Udgift</i>
Ejendomsskatter	4.707.80		
Vandafgifter	362.30		
Dagrenovation	300.00		
Forsikringer, Grundejerforening	464.50		
Skorstensfejer, elektricitet	78.30		
Reparationer	127.37		
Vicevært	1.250.00		
Diverse	311.33		
	<hr/>		
	13.251.11		
Administration til foreningen	2.400.00		
Nedskrivning af indskud i			
Grundejernes Investeringsfond	180.00		
Overskud	4.407.62		
	<hr/>		
	kr. 20.238.73	20.238.73	
Overskuddets fordeling:			
Hensat til skat 1968-69	1.700.00		
Overført til fond: Klareboderne	2.707.62		
	<hr/>		
	kr. 4.407.62		

København, den 14. maj 1968

(sign.) *Mogens Müllertz*, kasserer

(sign.) *Gunnar Ipsen*, sekretær

Foranstående driftsregnskab og status er opstillet på grundlag af foreningens bøger, som vi har revideret. Kontingentindtægten og bidrag til ejendommen, Klareboderne 10, er dog ikke kontrolleret af os. Den i status opførte sparekasse- og girobeholdning er afstemt. Prioritetsgælden i ejendommen, Klareboderne 10, er afstemt med sidst foreliggende terminkvitteringer. Optælling af lagre og værdiansættelse heraf er foretaget uden vor medvirken.

København, den 14. maj 1968

(sign.) *Johan G. Krarup*

Revisionsfirmaet H. E. Noiesen
(sign.) *Knud Noiesen*, statsaut. rev.

Johannes Hyltoft

er uddannet hos Anker Kyster's Eftf., (Henrik Park). Han har arbejdet på flere værksteder, såvel indenfor kunsthåndværk som forlagsarbejde og er nu ansat som faglærer ved Fagskolen for Boghåndværk.

Han har deltaget i flere danske og udenlandske udstillinger og konkurrencer, er medlem af MDE (Internationale Vereinigung Meister der Einbandkunst) HP klubben, og sidder i Komiteen for årets bedste bogbind, samt i bestyrelsen for Grafisk Selskab.

Iver Jespersen

er født 1904, student fra Gl. Hellerup Gymnasium og uddannet i Boghallen, Politikens Hus, i Genève, Boston, New York og Stockholm. I 1927 ansat i Jespersen og Pios Forlag, siden 1952 eneindehaver; fra 1952 til 1959 formand for Den danske Forlæggerforening. I 1965 udsendte Iver

Jespersen »Goethe og hans Forlæggere«, i 1967 indledte og oversatte han »Weimar 1806«, og i nær fremtid udkommer en oversættelse af Goethes »St. Rochus-Festen i Bingen« med samtidige breve.

Georg Svensson

er fil. lic. i kunsthistorie. Efter ansættelse ved Bonniers Konversationsleksikon og Bokförlaget Natur & Kultur blev han i 1931 knyttet til Albert Bonniers Förlag. Startede BLM (Bonniers Litterära Magasin), hvis hovedredaktør han var indtil 1951. Vice verkställande direktör hos Bonnier siden 1953. Georg Svensson har virket som skribent og kritiker og har især interesseret sig for bogkunst. I forbindelse med Svenska Bokhandlareföreningens 50-års jubilæum 1943 udarbejdede han en oversigt over svensk bogkunst fra 1899, som han senere udgav under titlen »Modern svensk bokkunst« (Sällskapet Bokvännerna, 1951). Siden 1961 formand i Föreningen för Bokhantverk.